

Rabies postexpositionsprofylax (PEP)

Rabies orsakar en närmast 100 % dödlig hjärninflammation. Årligen dör ca 59 000 personer i rabies, varav 40% är barn yngre än 15 år. Vanligaste smittvägen är via saliv från infekterat djur till människa. Alla däggdjur kan bära på rabiesvirus men hundbett står för 99% av alla rabiesfall hos människa. Inhemsk rabies har inte funnits i Sverige på över 100 år. Däremot har man påvisat antikroppar mot rabiesvirus hos vattenfladdermöss i Sverige och även påvisat virus hos fladdermöss i Danmark, Norge och Finland. Rabies finns också hos mårddhund som riskerar vandra in från Ryssland. Rabies klassas enligt smittskyddslagen (2004:168) som en allmänfarlig sjukdom vilket innebär att undersökning, vård och behandling är kostnadsfri för patienten.

Preexpositionsprofylax (PrEP)

Se PM [Rabies-förebyggande vaccination](#)

Postexpositionsprofylax (PEP)

Riskvärdering utifrån exponering

- Kategori 1** Saliv på intakt hud tex djuret slickat (ingen exposition)
- Kategori 2** Nafsande på otäckt hud, mindre rivsår el bett/skav utan blödning (exponering)
- Kategori 3** Bett eller rivsår genom huden, saliv på slemhinnor eller skadad hud tex djuret slickat, direktkontakt med fladdermus (allvarlig exponering)

Åtgärd utifrån exponering

- Kategori 1** Tvätta huden på utsatt område
- Kategori 2** Omedelbar sårtvätt (mekaniskt samt tvål/huddesinfektion och riklig vätska) i 15 min. Snarast PEP: vaccination. RIG ej indicerat.
- Kategori 3** Omedelbar sårtvätt (mekaniskt samt tvål/huddesinfektion och riklig vätska) i 15 min. Snarast PEP: vaccination + RIG.

Att tänka på vid rabiesvaccination

- Lång inkubationstid förekommer varför det kan löna sig med PEP även flera år efter exponering.
- Vid re-exponering inom 3 mån sedan tidigare PEP räcker det med sårtvätt.
- Vid eventuell fördröjning av vaccinationsschemat, fortsatt vaccinera och följ intervallen därefter (man behöver inte börja om med schemat).
- Försök att använda samma vaccin och schema som användes när vaccinationen påbörjades men alternativt vaccin/schema/administrationssätt kan accepteras under samma PEP om det inte går att undvika.
- Överväg PEP även utan säkert bett om fladdermus i sovrummet, då fladdermusbett inte alltid detekteras.
- PEP kan avbrytas om djuret som bitit fortfarande är friskt 14 d efter exponering.
- Man kan avstå från PEP om bett från **tamdjur** i Västeuropa eller Norden (exklusive Svalbard

och Grönland) om det inte föreligger misstanke om illegal import från område utanför Västeuropa.

- Lista över risken för rabies i markbundna djur (dvs ej fladdermöss) utifrån land (källa Public Health England): [länder med risk för rabies](#)

Rabiesvaccin

- Det finns inga kontraindikationer vid postexpositionsprofylax
- Vaccination ges intramuskulärt (IM) i M. Deltoideus, undantaget barn < 2 år som vaccineras anterolateralt på låret.
- Vaccinationsschema med intradermal (ID) injektioner dos 0,1 ml är likvärdig med IM och kan användas när flera personer ska vaccinera. Viktigt att man har bra injektionsteknik så vaccinet hamnar ID.

Rabies immunoglobulin (RIG)

- I Sverige används Human RIG. Dosering 20 IU/kg kroppsvikt.
- Infiltrera så mycket som möjligt i och kring såret. Eventuellt överskott behöver inte ges IM i glutealmuskeln då nyttan av detta är tveksam. Vid slemhinneengagemang ges dock hela dosen IM i glutealmuskeln.
- Vaccin och RIG får aldrig ges på samma ställe eller kroppsdel.
- RIG kan ges när som helst tom dag 7 efter påbörjad vaccination. Tveksamt värde av RIG om exponering för länge sedan (> 6-12 månader sedan), individuell bedömning.

Vaccinationsschema till tidigare ovaccinerad person

- **1 dos rabiesvaccin IM dag 0, 3, 7 och 14-28** (4 doser) - *rekommenderas*

Godkända alternativa vaccinationsscheman

- 2 doser IM på 2 skilda lokaler dag 0 och därefter 1 dos IM dag 7, 21 - *fortsätt om redan påbörjad enl detta schema*
- 2 doser á 0,1 ml intradermalt (ID) på 2 skilda lokaler dag 0, 3, 7 - *Om vaccination påbörjats i land med förväntad god kvalité på sjukvården fortsätt enligt detta schema. Överväg annars att börja om med nytt IM vaccinationsschema.*

Vid kategori 3 exponering ges även RIG.

Vaccination till person som tidigare fått PrEP el PEP

Som vaccinerad räknas den som fått två doser rabiesvaccin, övriga handläggs som ovaccinerad

- **1 dos IM dag 0, 3** – *rekommenderas*
- Ej aktuellt med RIG

Godkända alternativa vaccinationsscheman

- 1 dos ID dag 0,3
- 4 doser ID fördelat i båda armar och lår/skapula dag 0

Vaccination till person som är immunsupprimerad

- **1 dos IM dag 0,3, 7, 14 och 28** (5 doser).
- **RIG ges alltid, oavsett tidigare vaccinationer!**
- Kontrollera rabiesantikroppar 7 dagar efter sista vaccindosen. Om < 0,5 IU/ml ge ytterligare en dos och kontrollera sedan ny antikroppstiter. Om fortfarande < 0,5 IU/ml kontakta infektionskonsulten.

Källor

[Rabies vaccines and immunoglobulins: WHO position. SUMMARY OF 2017 UPDATES](#)
[Rekommendationer om förebyggande åtgärder mot rabies. Folkhälsomyndigheten](#)